

Docenten als (her)ontwerpers van een ICT-rijk curriculum voor beginnende geletterdheid

Amina Cviko, Susan McKenney, Joke Voogt

Introductie

* De rol van docent als ontwerper en herontwerper

- * Active rol in curriculumontwerp beïnvloedt de curriculumimplementatie en leerprestatie van leerlingen (Joyce, Clahoun & Hopkins, 1999; Friend & Cook, 1996).
- * Betrokken worden in curriculum ontwerp beïnvloedt de ervaringen van docenten over mede-eigenaarschap van het ontworpen curriculum en het gebruik van het curriculum in de praktijk (Kirk & Macdonald, 2001; Fullan, 2003).
- * Betrekken van docenten in (her)ontwerp van een innovatief curriculum beïnvloedt de afwegingen van docenten over de bruikbaarheid van het curriculum in de praktijk (Doyle and Ponder 1977):
 1. de specificatie van het curriculum
 2. de aansluiting van het curriculum op de leerlingbehoefte
 3. de verhouding tussen kosten en baten van het curriculum .

Probleemstelling

Hoe intensief moet de docentenrol zijn voor een optimale curriculumimplementatie?

Als docenten betrokken worden in het ontwerp van een ICT-rijk curriculum op twee wijzen:

1. Docent als herontwerper van een bestaand ICT-rijk curriculum
2. Docent als mede-ontwerper van een nieuw ICT-rijk curriculum,

1. Hoe zien docenten hun rol?
2. Hoe implementeren docenten het door hen her(ontworpen)curriculum?
3. Hoe betrokken zijn de leerlingen bij het curriculum?

Onderzoeksvragen

1. Docenten betrokken als herontwerper
2. Docenten betrokken als mede-ontwerper

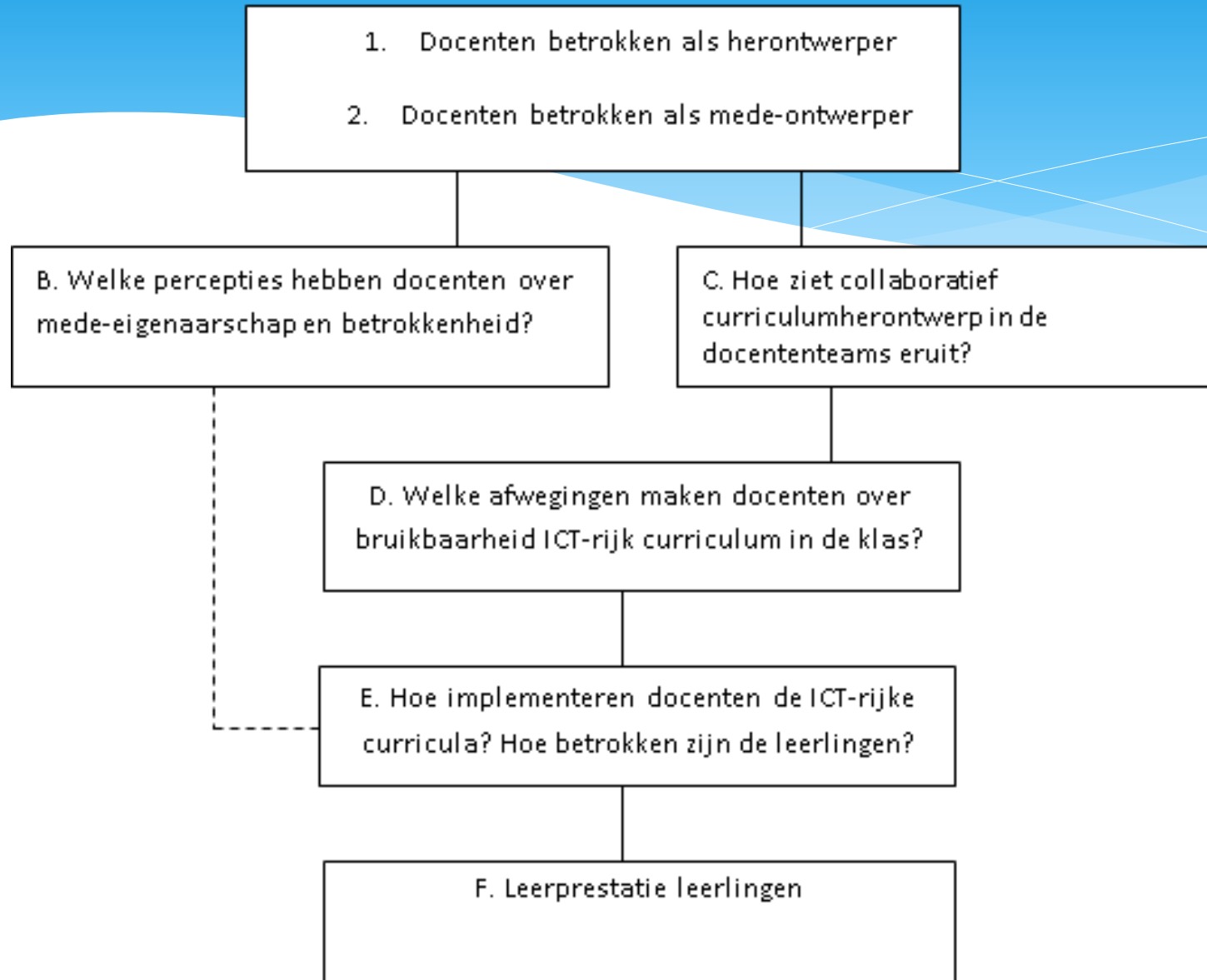
B. Welke percepties hebben docenten over mede-eigenaarschap en betrokkenheid?

C. Hoe ziet collaboratief curriculumherontwerp in de docententeams eruit?

D. Welke afwegingen maken docenten over bruikbaarheid ICT-rijk curriculum in de klas?

E. Hoe implementeren docenten de ICT-rijke curricula? Hoe betrokken zijn de leerlingen?

F. Leerprestatie leerlingen

Methode

Instrumenten

- a) Notulen bijeenkomsten, Interviews met docenten, Observatieschema integratie en betrokkenheid leerlingen, Pre-post test leerprestatie beginnende geletterdheid leerlingen

Data -Analyse

- a) **Analyseren van kwalitatieve data** interviews (Kvale, 2007) en observaties bijeenkomsten.

Stappen:

1. audio opgenomen data van her(ontwerp)bijeenkomsten, observaties bijeenkomsten en interviews docentpercepties uitschrijven
2. inhoud lezen en eigen interpretatie verlenen
3. coderen van de responses interviews (twee onderzoekers)

- b) **Analyseren kwantitatieve data** Beschrijvende statistieken en regressie analyse met SPSS voor elke dataset integratie, betrokkenheid leerlingen, en ANCOVA van de data leerprestatie leerlingen van elke deelstudie.

Resultaten

B. Welke percepties hebben docenten als *herontwerpers* over hun betrokkenheid en mede-eigenaarschap?

1. Team-productiviteit, betrokkenheid, mede-eigenaarschap

Te lang stil gestaan bij bepaalde kenmerken van het herontwerp is een punt genoemd door alle docenten. Een docent vindt dat er een verzadigingsmoment moet optreden in het herontwerpproces: *'Je kan blijven vernieuwen maar op een gegeven moment is het herontwerp goed'*. De betrokkenheid is als positief ervaren. Docenten voelen zich betrokken bij het curriculum. Drie docenten voelen zich mede-eigenaar van het product, een docent vindt het een gezamenlijk product van hun onderbouwteam.

Resultaten

B. Welke percepties hebben docenten als *mede-ontwerpers* over hun betrokkenheid en mede-eigenaarschap?

1. Betrokkenheid

- insteek in ontwerp vanuit overtuiging dat kinderen baat hebben bij het leren met ontworpen curriculum
- positief over uitvoering vervolgen , ideeën voor de inrichting ICT-rijke leeromgeving in de groep met support volgend schooljaar

Mede-eigenaarschap

- curriculum wordt gezien als geslaagd en eigen, mede door de sterke nadruk op de aansluiting met bestaand curriculum in de klas
- de docent met de meeste ervaring in de kleuterklas uit eigenaarschap over het teamproduct het meest, erkent hulp onderzoek andere participanten ontwerpteam
- doelgroep kinderen is sterk gerelateerd aan de ontwerpkenmerken en daarmee aan de mening van alle teamleden dat het ontwerp voor en van de betreffende klas met betreffende leerlingen is

Resultaten

C. Hoe ziet het collaboratief *herontwerpen* uit?

1. Opdracht/de bedoeling van de bijeenkomsten formuleren, plan tijd ontwerp en implementatie

De rol van de onderzoeker beperkt tot organisatorische ondersteuning

2. De vertalen de aanpassingspunten:

- a) zelfstandigheid,
- b) aansluiting belevingswereld,
- c) uitvoerbaarheid bestaand curriculum,
- d) reflectie wel/niet werkt en onderbouwen idee 'differentiatie groep'.

3. Discussie ideeën mondt uit in teamvorming en verdeling taken

4. De voorgang van herontwerp:

- heen en weer gaan tussen de praktische uitvoerbaarheid, leefwereld kleuter en ontwerpkenmerken
- docenten spenderen meer tijd aan de kenmerken ontwerp dan ze zelf nodig achten.

Resultaten

D. Welke afwegingen maken docenten als *herontwerpers* over de bruikbaarheid van het ICT-rijk curriculum in hun klas?

Rol in het team: (soms kritisch) meedenker

Inspanning in het team: veel tijd; geslaagd in doelen, niet geslaagd punt' zelfstandig werk leerlingen'

Werken in het team: overal positief, maar 3 van de 4 staan toch liever voor de klas

Team activiteiten: elkaar goed aanvullen; goede basis van bestaande werkrelaties

Functioneren team: overal positief

Waarde herontwerpteam: bevordert reflectie, met name over curriculumimplementatie; nuttig voor onderzoek(er), nodig voor onderbouw curriculum

Resultaten

E. Hoe implementeren docenten de ICT-rijke curricula?

Herontwerp

Groep 1a,1b,2a,2b

Overall, docenten verschillen onderling in de mate van integratie.

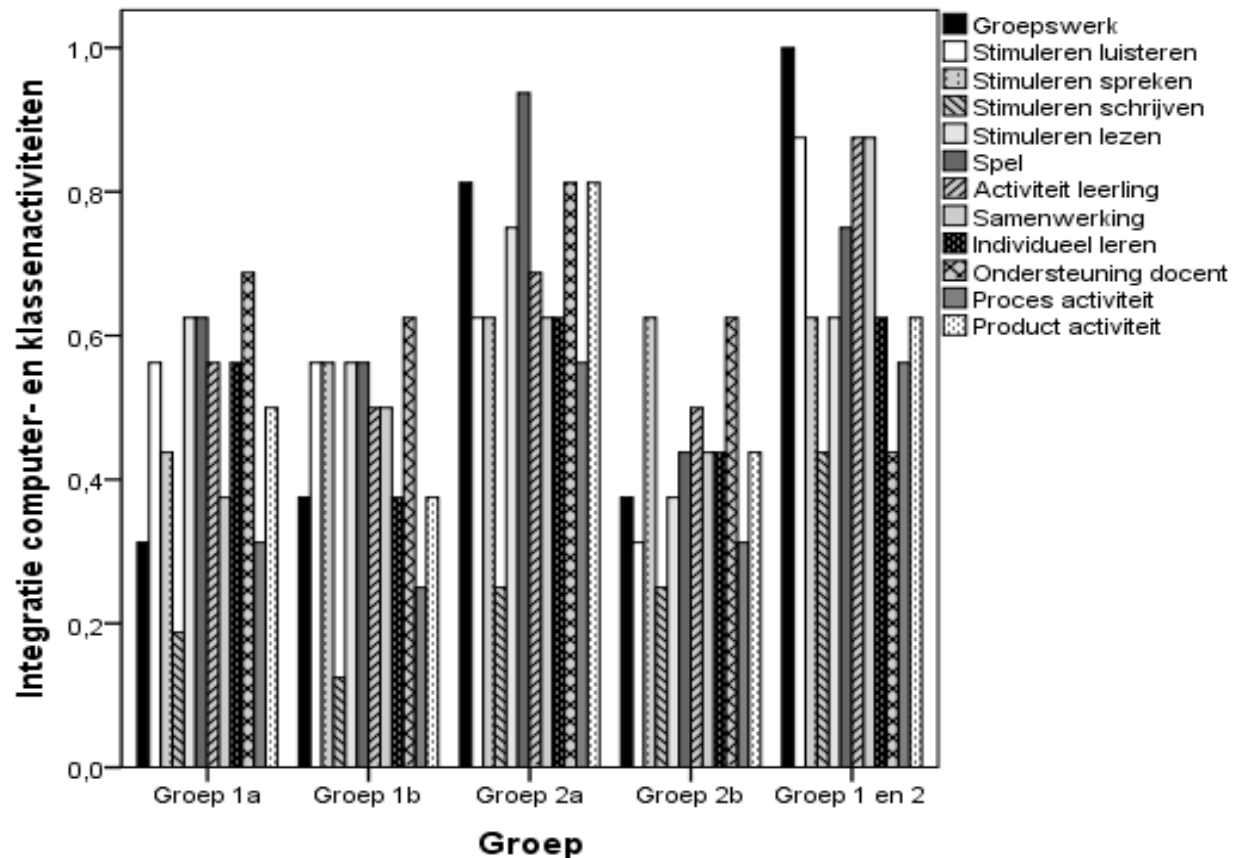
Co-ontwerp

Groep 1 en 2

Docente integreert in hoge mate de activiteiten.

Betrokkenheid leerlingen

Overall, kinderen zijn betrokken bij de computeractiviteiten ongeacht curriculum.

Conclusies

- Docenten vertrekken vanuit hun uitgangspunten, doel van herontwerp, praktijk.
- Docenten als herontwerpers baseren hun besluit over curriculum op reacties leerlingen.
- Docent als mede – ontwerper baseert haar besluit over curriculum te werken op uitvoerbaarheid curriculum

- Mate integratie neemt toe in de klas van de docent als her-ontwerpers, op twee klassen na.
- Mate integratie neemt toe in de klas van de docent als mede-ontwerper.

- Overal, leerlingen zijn betrokken gedurende de activiteiten.

Discussie

Data Analyse Vervolg

Crosscase analyse:

Vergelijking van deelstudie 2 'docent als herontweper' en 3 'docent als ontwerper'

(Is er een verschil tussen case 1 en case 2 op een set variabelen: Percepties en afwegingen docent, verloop ontwerp, implementatie, leerprestatie leerlingen?)

Vervolganalyses:

- ANOVA, ANCOVA, enkelvoudige regressie analyses met behulp van SPSS
- (hoe: constant comparatieve analysis) met behulp van ATLASTI

Hoe vergelijken docenten percepties, implementatie en leerprestatie leerlingen in een crosscase analyse?

Conclusie

Toekomstige curriculumimplementatie bepaald door:

Uitvoerbaarheid curriculum in het **co-ontwerpteam** (doelgroep, ontwerp geslaagd) versus

Uitvoerbaarheid curriculum in het **herontwerpteam** (doelgroep, aanpassing deels geslaagd)